

Geleceğim Sizin Ellerinizde!!!

Yenidoğan Topuk Kanı Örneği Toplama Klavuzu

**SAĞLIK BAKANLIĞI
ANA ÇOCUK SAĞLIĞI VE AİLE PLANLAMASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YENİDOĞAN TARAMA PROGRAMI**

Her bebek dünyaya geldiğinde sağlıklı bir gelecek için en iyi koşulları ve olanakları hak eder. Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı doğuştan gelen bazı ciddi hastalıkları tarama programları ile saptamaya çalışır.

Buradaki en kritik adım hasara neden olabilecek doğuştan gelen hastalığın en kısa zamanda saptanmasıdır. Bunun için de en uygun yöntem, yenidoğandan yaşamın ilk 48. saati içinde ya da birinci haftasına kadar alınan kan örneğinin incelenmesidir.

Yeterli ya da **geçerli** yenidoğan kan örneği en önemli noktadır. Bu kan örneği sağlık kuruluşlarında Bakanlığımız tarafından dağıtılmış olan filtre kağıdına (Guthrie Kağıdı) ilişik form üzerindeki bilgiler eksiksiz ve okunaklı doldurularak kan örneği alınmalı ve ilgili kuruma ulaştırılmalıdır. İllerde Sağlık Müdürlüğü Ana Çocuk Sağlığı Şube Müdürlükleri bu uygulamanın organizasyonunun birincil sorumlularıdır.

Uygun alınmayan ya da zamanında ulaştırılmayan kan örnekleri gecikmeler nedeniyle yenidoğanlarda çok ciddi ve geri dönüşümsüz hasarlara yol açabilir. Bu kitapçık topuktan nasıl yeterli ve geçerli kan örneği alınacağını adım adım göstermektedir. Yenidoğandan topuk kanı alan kurumlardaki konuyla ilgili tüm kişiler bu kitapçığı dikkatlice okumalı ve uygulama basamaklarına dikkat etmelidirler. Lütfen bu kitapçığı uygun bir yerde saklayarak başvuru amaçlı kullanınız.

YENİDOĞAN TARAMA PROGRAMINDA KAN ÖRNEĞİ ALIMI VE UYGULAMA BASAMAKLARI

1. Gereçler: Steril lanset (2.4 mm'den küçük uçlu), steril alkol, steril bez (gazlı bez, spanç vb), yumuşak bez parçası, kan örneği filtre kağıdı, eldiven.

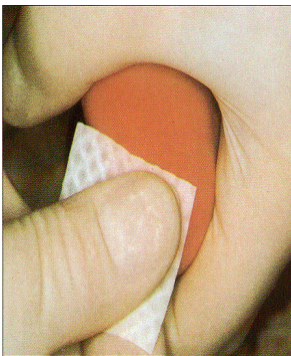
2. Öncelikle Kan Örneği Filtre Kağıdı üzerindeki tüm bilgileri doldurun. Filtre kağıdı üzerinde bulunan işaretli halkalara, kan alımı öncesi ve sonrasında herhangi bir şey ya da elle temas edilmemeli. Kan alımı öncesinde de aileye ne için kan alındığı konusunda bilgi verilmeli.

3. Taralı alan güvenle topuk kanı örneği alınabilecek bölgeyi göstermektedir.

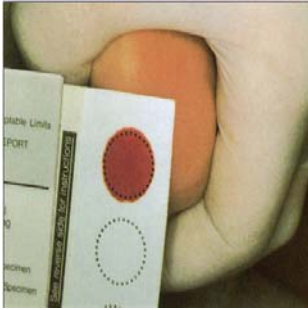
4. Ilık suyla nemlendirilmiş yumuşak bir bez ile kan alınacak topuk bölgesini birkaç dakika hafifçe ısıtın.

5. Alkollü preparat (pamuk/spanç vb.) ile bölgeyi temizleyin. Sonrasında steril gazlı bez ile kurulayın.

6. Topuğu uygun yerden delin. İlk kan damlasını steril gaz beziyle silin. Filtre kağıdına almak üzere **BÜYÜK KALIN** bir kan damlası oluşturulmasını sağlayın.

7. Oluşan büyük kan damlasını hafifçe filtre kağıdına değdirin. Damlanın tek bir dokunuşla tüm halkayı doldurmasını sağlayın. Filtre kağıdının sadece bir yüzeyini kan alımı için kullanın (Halkayı doldurmak için aynı yere tekrar kan damlası değdirilmemeli veya filtre kağıdı tersine döndürülmemeli).

8. Kalan halkaları da 7. basamakta anlatıldığı gibi doldurun. Eğer kan damlası miktarında azalma olur ise 5-7 basamaklarını tekrar edin.

9. Kan örneği alınan filtre kağıdını kuru, temiz, düz ve yatay bir zeminde en az **4 saat** kurutun. Başka kan örnekleri ile üst üste gelecek şekilde koymayın.

10. Filtre kağıdını kurutma işleminden sonra temiz, serin ve kuru bir yerde bir zarf veya kutu içerisinde ilgili merkeze gönderilinceye kadar saklayın.

ALDIĞINIZ KANIN GEÇERLİ OLDUĞUNDAN EMİN OLUN!!!

GEÇERSİZ KAN ÖRNEKLERİ	OLASI NEDENLER
 <p>1. Örnek miktarının yetersiz olması</p>	<ul style="list-style-type: none">* Filtre kağıdının, kan alınacak halka tam olarak dolmadan veya öteki yüze geçmeden topuktan uzaklaştırılması* Kapiller tüp ile filtre kağıdına kan alınması* Kan alımından önce veya sonra elle dokunulması (el losyonu, pudra vb. filtre kağıdına geçmesi)
 <p>2. Örnek alınan kağıdın yırtılmış veya aşınmış olması</p>	<ul style="list-style-type: none">* Kanın kapiller tüp veya diğer aletler ile halkanın içine uygulanması
 <p>3. Örnek kurumadan paketlenmesi</p>	<ul style="list-style-type: none">* Örnek kuruması için en az 4 saat bekletilmeden zarfa konulması
 <p>4. Kan örneğinin aşırı alınıp üst üste binmesi</p>	<ul style="list-style-type: none">* Kağıda fazla kan emdirilmesi (genellikle bir alet yardımı ile)* Kağıdın her iki yüzüne ayrı ayrı kan emdirilmesi

GEÇERSİZ KAN ÖRNEKLERİ	OLASI NEDENLER
 <p>5. Kan örneğinin dilue(seyreltilmiş), rengi bozulmuş veya başka bir madde ile kontamine olması</p>	<ul style="list-style-type: none">* Lanset ile delinen alanın aşırı sıkılması veya sağılması* Kan alınmadan veya alındıktan sonra alkol, mama, antiseptik solüsyon, su, el losyonu ya da pudra ile teması* Kan örneğinin direkt ısı ile teması
 <p>6. Serum halkalarının görülmesi</p>	<ul style="list-style-type: none">* Kan örneğinin alkol, el losyonu vb. ile teması* Lanset ile delinen alanın aşırı sıkılması* Kan örneğinin uygunsuz kurutulması (düz yüzeyde yatay kurutulmalı)* Kanın kapiller tüp ile halkanın içine uygulanması
 <p>7. Kan örneğinin üstüste binmesi (tabakalanması)</p>	<ul style="list-style-type: none">* Aynı noktaya birden fazla kan damlasının temas ettirilmesi* Kan damlasının filtre kağıdının her iki tarafına da temas ettirilmesi
 <p>8. Kan örneği alınmaması</p>	<ul style="list-style-type: none">* Kan örneği alınmadan gönderilmesi

İDEAL KAN ÖRNEĞİ NASIL OLMALI...

- Kan örneği alınan filtre kağıdında bulunan tüm kimlik ve adres bilgileri eksiksiz doldurulmalıdır. İstenilen her bilginin, bebeğin ailesine en kısa zamanda ulaşmada ve ortaya çıkabilecek hastalıkların tedavisinde büyük önemi bulunmaktadır. Özellikle, oluşabilecek karışıklığı engellemek için **anneye ait TC Kimlik No** mutlaka sağlanmalıdır.
- Filtre kağıdı üzerindeki tüm halkalar topuk kanı ile eksiksiz ve uygun teknikte doldurulmalıdır.
- Alınan kan örnekleri mutlaka düz, kuru zemin üzerinde en az 4 saat kurutulmalıdır. Isıya veya direkt güneş ışığına maruz bırakılmamalıdır.
- Kan örnekleri ilgili bölüme/kuruma en kısa sürede teslim edilmelidir.

Lütfen her zaman hatırlayın...

Geleceğimiz sizin ellerinizde...

Klavuzun Hazırlanmasında Katkıda Bulunanlar:

- **Dr. Hülya ŞİRİN**
Sağlık Bakanlığı AÇS/AP Genel Müdürlüğü
Yenidoğan Tarama Programı Sorumlusu
hulya.sirin@saqlik.gov.tr
- **Dr. Sema Özbaş**
Sağlık Bakanlığı AÇS/AP Genel Müdürlüğü
Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanı
sema.ozbas@saqlik.gov.tr